

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

THE LOCAL POLITICAL PARTICIPATION OF PEOPLE
IN CHUMHED SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, MUANG DISTRICT,
BURIRAM PROVINCE

ภาคินพนธ์
ของ
สุรีย์พร กุศลสิทธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

สิงหาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาภาคินิพนธ์ของ
นางสุรีย์พร กุรุสิทธิ์ เรียบร้อยแล้ว เห็นควรเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....ประธานกรรมการควบคุม
(รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน)

.....กรรมการควบคุม
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเทียน)

.....กรรมการสอบ
(ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับภาคินิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	สุริย์พร คุรุสิทธิ์		
กรรมการควบคุม	รองศาสตราจารย์ประจักษ์ ตะเนวัน	ประธานกรรมการ	
	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันทะเคียน	กรรมการ	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา	รัฐประศาสนศาสตร์	
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open Form) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .9534 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านการเมืองการเลือกตั้งและด้านการวางแผนพัฒนา มีระดับการมีส่วนร่วมน้อย ส่วนด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น คือ ควรให้ประชาชนได้รับทราบว่าจะมีองค์การบริหารส่วนตำบลกำลังทำงานใด ให้รับทราบข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ให้มีโอกาสรับรู้ถึงนโยบาย แผนงาน หรือการจัดทำโครงการ ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

TITLE	The Local Political Participation of People in the Chumhed Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Buriram Province	
AUTHOR	Sureeporn Kurusith	
ADVISORS	Associate Professor Prajan Kanawan	Thesis Advisor
	Associate Professor Prasit Suvannarak	Co-advisor
	Assistant Professor Prakrit Juntakien	Co-advisor
DEGREE	Master of Public Administration	MAJOR Public Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR 2009

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the local political participation of people in Chumhed Subdistrict Administrative Organization, Muang district, Buriram province in terms of gender, age, educational level and occupation. The subjects were 375 local people in Chumhed Subdistrict Administrative Organization with at least 18 years old, selected by using the Table of Krejcie and Morgan. The research instrument was a 3-part questionnaire including checklist, rating scale, and open form with its reliability at .9534. The statistics used in analyzing the data were percentage, mean, and standard deviation.

The results were as follows:

1. The level of local political participation of people as a whole was at "low" level. When considering in each aspect, it was found that the aspects of "Political election" and "Development planning" were at low levels; whereas, "Following check up on operation" was at least level.
2. The additional suggestions and opinions about the participation of local politics were that the subdistrict administrative organization should declare what it was doing to people, provide more public information about the politics, give people a chance to know about the policy, working plans, or project operations, and provide people's opportunity to participate in investigating the operations of the subdistrict administrative organization.

ประกาศคุณูปการ

ภาคินพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประจัน ตะเนวัน ประธานกรรมการควบคุมภาคินพนธ์
รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันทร์ตะเคียน กรรมการ
ควบคุมภาคินพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ
เรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยประสานงานในการจัดทำภาคินพนธ์

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ทุนการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ คือ นายพยุกรณ์ ขาเรืองเดช สมาชิกสภาองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ นายนิติศักดิ์ สมอารยพงศ์ หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมายสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด
บุรีรัมย์ ว่าที่ ร.ต.เทอดพันธุ์ บุตรรัตน์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์
ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณพนักงานเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยและช่วยประสานงานอำนวยความสะดวก
ในการแจกแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุก ๆ ท่านที่ได้เสียสละ
เวลาตอบแบบสอบถามงานวิจัยและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นายเอกสิทธิ์ กุรุสิทธิ์ ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลเมืองรังสิต
อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นที่ปรึกษา ส่งเสริม สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในทุกๆเรื่อง
คอยเป็นกำลังใจตลอดเวลาในการจัดทำภาคินพนธ์ฉบับนี้

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากการทำภาคินพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่อง
บูชาพระคุณบิดา มารดา บูรพาจารย์ กณอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้เกิด
สติปัญญา ความรู้ และวิชาชีพ ตลอดจนชี้นำคุณธรรมในการดำเนินชีวิตและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

สุรียพร กุรุสิทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดทฤษฎีในการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	7
การกระจายอำนาจให้ส่วนท้องถิ่น.....	12
การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	14
แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน.....	26
บริบท องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์.....	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	69
วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	72
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	72
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	73
บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก.....	79
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	80
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ.....	84
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	86
ภาคผนวก ง แบบสอบถามสำหรับการวิจัย.....	88
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	97
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	100

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด.....	39
2 สถานการณ์คลัง(ข้อมูลวันที่ 30 พฤษภาคม 2551).....	39
3 การใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2547.....	40
4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	50
5 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	57
6 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม อายุ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	57
7 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ระดับการศึกษา ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	58
8 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม อาชีพ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	59
9 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ตำแหน่งในชุมชน / หมู่บ้านของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	60
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	61
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเมืองการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	62
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล (อบต.).....	66
14 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น.....	67

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รายได้องค์การบริหารส่วนตำบล.....	20
2 โครงสร้างองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล	25

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสถานการณ์ของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำรงชีพของประชาชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญของการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอีกประการหนึ่ง และยังเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย

ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ

กระทรวงมหาดไทยได้ยึดถือตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาประกอบในการแก้ไขกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 ฉบับ (พ.ร.บ. อบจ. เทศบาล อบค.) โดยเพิ่มบทบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนำหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มาใช้ในการปฏิบัติงาน และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนั้นยังมีบทบัญญัติอีกหลายมาตราที่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ (ประชา มาลินนท์. 2547 : 22) ดังนี้

1. ก่อนที่ผู้บริหารท้องถิ่นจะเข้ารับหน้าที่ต้องแถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนของประชาชน และต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรแจกสมาชิกทุกคน และประกาศไว้ที่สำนักงานท้องถิ่นด้วย

2. ให้ผู้บริหารท้องถิ่นรายงานผลการปฏิบัติงานตาม นโยบายที่แถลงไว้เป็นประจำ
ทุกปี

3. กรณีของ อบต. เมื่อจะมีการรวม ชูบรวม รับรวมหรือแยกพื้นที่ไปรวมกับ อบต.
หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีการสำรวจเจตนาของประชาชนเสียก่อนจึงจะ
ดำเนินการออกประกาศกระทรวงมหาดไทยให้เป็นไปตามนั้นดังนี้

การกระจายอำนาจและกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของส่วนกลางแล้ว ยังทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ
สนองความต้องการด้านการบริการสาธารณะ และด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่นได้อย่างดีขึ้น ที่สำคัญเป็น
การกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เพราะเมื่อมีการกระจายอำนาจ
ให้แก่ท้องถิ่นแล้ว ทำให้ประชาชนมีส่วนได้เสียในการดำเนินงานหรือกิจการของท้องถิ่นโดยตรง
ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้จักรับผิดชอบร่วมกัน คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นยิ่งกว่าประโยชน์
ส่วนบุคคล จึงเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ประกอบกับ
รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วม
ทางการเมือง จึงเป็นเรื่องของประชาชนที่จะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการปกครอง
ตนเอง เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ประเทศที่มีประชาธิปไตยยังไม่สามารถหยั่งรากได้อย่างมั่นคง ดังเช่นประเทศไทย
และอีกหลายประเทศในเอเชีย จะพบว่าการปกครองตนเองของประชาชนที่มีลักษณะอ่อนแอ
ประชาชนในท้องถิ่นยังไม่ตระหนักถึงคุณประโยชน์ของการปกครอง ในการเลือกตั้งท้องถิ่นแต่ละ
ครั้งประชาชนไม่ค่อยสนใจในการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงทำให้มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาระบบ
ประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น การพัฒนาชุมชน และเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างความ
เข้าใจของประชาชนในกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยรวมทั้งกระตุ้นให้ประชาชนเกิด
ความตื่นตัวและสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอันเป็นหัวใจสำคัญใน
การที่จะพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของชาติให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง โดยสภา
ตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่แล้วมา คิดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า
หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยทำเป็นประกาศของ
กระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและขอบเขต
ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็น
ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน

ตำบลหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดวาระคราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2537 : 11)

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นอีกแห่งหนึ่งที่ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 มกราคม 2539 เรื่องจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ตาม มาตรา 40 และมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล และให้อธิบดีกรมการปกครองพิจารณาทรัพย์สิน สิทธิ ร้อยเรียน หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบล ไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 113 ตอนที่ 9 ง. 2539 , 91) จากข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2547 มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงร้อยละ 68.00 โดยคิดจากจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 11,302 คนจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 7,685 คน (ศูนย์อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด. 2547 : 1) ซึ่งจะเห็นได้ว่าที่ผ่านมาประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ต่ำ อาจเกิดจากองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดมีพื้นที่ติดต่อกับเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ประชาชนส่วนใหญ่ที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดจะเข้าไปประกอบอาชีพในเมือง และคนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของคนที่ควรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของการทำงานองค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชนหรือชุมชนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้อาจจะเห็นได้ว่าประชาชนขาดโอกาสในการรับรู้นโยบาย การวางแผนพัฒนาโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการบริหารงาน ร่วมคิดร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงตรงตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชน อันที่จริงแล้วการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นเองที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานทางด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มาเป็นระยะเวลา 8 ปี ได้ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมคิด ร่วมทำและ

ร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดเป็นประจำทุกปี ทั้งงานในหน้าที่ และงาน
 สาธารณะอื่น ๆ จึงสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในองค์การ
 บริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน (สาโรช คัชมาตย์. 2546 :
 4-5) คือ 1. ด้านการเมือง การเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) 2. การวางแผนพัฒนา
 องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) 3. การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน
 ตำบล(อบต.) โดยมีจุดมุ่งหวังว่าผลการศึกษาวิจัยจะเป็นข้อมูลสำคัญขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในการที่จะส่งเสริมและพัฒนาทางด้านการเมืองการ
 ปกครองท้องถิ่นให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วม
 ตรวจสอบ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นการบริหารงานและดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลชุมเห็ดให้มีประสิทธิภาพ เจริญก้าวหน้า และบรรลุวัตถุประสงค์อันจะเป็นประโยชน์กับ
 ประชาชนมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน
 ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขต
 องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมและความรู้
 ความเข้าใจในการเมืองการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง
 บุรีรัมย์ และองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขต
 องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน คือ 1. ด้าน
 การเมืองการเลือกตั้ง 2. ด้านการวางแผนพัฒนา 3. ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ใน 22 หมู่บ้าน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยกำหนดขนาดจากกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ(Stratified Random Sampling) โดยกำหนดหน่วยเลือกคั้งเป็นชั้นภูมิ

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำศัพท์เชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงให้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ข้อมูล ร่วมแสดงทัศนะและความคิดเห็น ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ปัญห ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมเป็นเครือข่ายหรือหุ้นส่วนในการปฏิบัติการของราชการ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนได้กระทำกิจกรรมต่อการเมืองการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการเมืองการเลือกตั้ง หมายถึง การใช้สิทธิเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การออกเสียงประชามติ การรณรงค์การเลือกตั้ง การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

2.2 ด้านการวางแผนพัฒนา หมายถึง ให้มีการรับฟังความเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นและร่วมในการจัดทำแผนหรือโครงการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จะต้องปรับวิธีทำงานใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดยให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิดกำหนดความต้องการให้ประชาชนร่วมดำเนินการ/และร่วมรับผิดชอบให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์

2.3 ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน หมายถึง ให้ประชาชนเข้าร่วมการรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่นและการประชุมเพื่อพิจารณางบประมาณ การร่วมประชุม การร่วมติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าการดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ การขอเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การ

ตรวจสอบการทำงานและพฤติกรรมของพนักงาน สมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่น การให้ประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง

3. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

4. ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด และรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด

5. ประชากร หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

6. การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตามความคิดเห็น แนวคิด ทฤษฎี ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีในการปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การกระจายอำนาจให้ส่วนท้องถิ่น
3. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)
4. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
5. บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดทฤษฎีในการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยแยกตัวเป็นอิสระ ไปจากประเทศ เป็นชุมชนที่มีสิทธิตามกฎหมายและการจัดองค์การที่จำเป็นเพื่อออกข้อบัญญัติในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นของตน โดยอิสระ ปราศจากการควบคุมจากภายนอก ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญต่อการบริหารประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตย (พรชัย ศรีสุริยัน โยธิน. 2549 : 7)

การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตน

เท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง(พวงทอง โยธาใหญ่. 2545 : 9 – 10)

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 4 ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานครฯ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายจัดตั้ง นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

รศ.ดร. วิคนเสริมพงศ์ (2546 : 15 ; อ้างถึงใน ตำราวิจัย รักษาวิพนะ. 2551 : 30) ได้กล่าวไว้ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ถึงความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นหมายถึง ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเอง ตามที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชน เรียกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นทางการเป็นอิสระตามกรอบนโยบายกฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

มานิตย์ จุมปา (2546 : 547) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า รัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นหรือองค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั่นเอง

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 9) การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจ ให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่น ให้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย คัดเลือก และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายกำหนด

อเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2545 : 27) ได้กล่าวว่าการที่ประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นต้องเน้นการที่ประชาชนปกครองโดยตนเองให้มากขึ้น คือระดับประเทศที่ประชาธิปไตยที่เน้นการเลือกผู้แทน แต่ประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง คือ เน้นการที่ประชาชนปกครองตนเอง

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544 : 33 ; อ้างถึงใน มหาชาติ. 2549 : 7) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การกระจายอำนาจการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเองในเรื่องของท้องถิ่นโดยรัฐมีหน้าที่ให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชนในการปกครองตนเองใน

ท้องถิ่น หรือเรียกว่า จากส่วนกลางให้ท้องถิ่น แต่การให้ความเป็นอิสระนี้มีข้อจำกัดภายใต้ รัฐธรรมนูญ มาตรา 1 ซึ่งบัญญัติว่า ประเทศเป็นอันหนึ่งอันเดียวแบ่งแยกมิได้ การให้มีอิสระในการปกครองตนเองของท้องถิ่น ซึ่งมีอาจให้ความเป็นอิสระถึงขนาดให้แยกเป็นรัฐอิสระหรือเป็นแบบมลรัฐได้

พจนันต์ เอี่ยมสำอางค์ (2542 : 17) สรุปไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีสิทธิดำเนินการปกครองตนเองและมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร

จากความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่นักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นหมายถึง การปกครองที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีสิทธิดำเนินการปกครองตนเองและมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเองตามที่ได้รับบริการกระจายอำนาจจากรัฐบาลดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชน เรียกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นทางการเป็นอิสระตามกรอบนโยบายกฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

2. หลักการและความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมาก ทำให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองคือชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ยิ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น อันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตย ซึ่งนักวิชาการได้ให้แนวคิดความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

อมร รักษาต้ศย์ (2543 : 179-180) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ยิ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 ได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มีดังนี้

1. เน้นการให้ความเป็นอิสระ แต่ต้องไม่เกิดความแตกแยกในชาติ
2. เน้นสิทธิในการที่จะได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน

4. ความเป็นอิสระของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น
5. มีองค์ประกอบขององค์กรคือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารท้องถิ่น
6. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งและถอดถอนบุคลากรท้องถิ่น
7. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเสนอในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
8. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงศิลปวัฒนธรรม

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่ จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่นเกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องพึงเตือนประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของคนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ โดยมีจุดประสงค์ในการแบ่งเบาภาระรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ

3. หลักการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องได้รับการรับรองตามกฎหมาย มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นเอกเทศ แยกต่างหากจากองค์กรของรัฐบาล และมีความเป็นอิสระในการบริหารงานของตนเองอย่างกว้างขวาง หลักการเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศประชาธิปไตยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรของประชาชนเพื่อประชาชน

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองท้องถิ่น ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองท้องถิ่นย่อมเป็นเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ประชาชนจึงเป็นผู้กำหนดว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีลักษณะอย่างไร ใหญ่เล็กแค่ไหน มีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด มีรูปแบบโครงสร้างอย่างไร

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรโดยประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจปกครองตนเองตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นการปกครองโดยประชาชน แต่เนื่องจากประชาชนไม่สามารถดำเนินการปกครองได้ด้วยตนเอง จึงมอบอำนาจให้สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารแทน โดยการเลือกตั้งจากประชาชน

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรเพื่อประชาชน เป้าหมายหลักของการปกครองและการบริหารท้องถิ่น คือการสนองเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล

2.1 มีอำนาจตามกฎหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งโดยมีกฎหมายรับรองตามกฎหมายมหาชน มีอำนาจในการถือสิทธิการใช้สิทธิตามกฎหมายเช่น การเป็นเจ้าของที่ดิน การซื้อ การจ้าง อำนาจในการเก็บภาษีอากร การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

2.2 มีความเป็นอิสระในการบริหารกิจการของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระมีความเป็นเอกเทศแยกต่างหากจากรัฐบาลกลาง มีงบประมาณของตนเอง มีบุคลากรของตนเองสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เอง

4. องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ องค์กรที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือ สภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นมีหน้าที่ในการบัญญัติและแก้ไขกฎหมายท้องถิ่น พิจารณานุมัติเห็นชอบงบประมาณท้องถิ่น
2. ฝ่ายบริหาร คือ นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคณะกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่นมีวาระ คราวละ 4 ปี
3. ฝ่ายปฏิบัติงาน คือ พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหาร

การกระจายอำนาจให้ส่วนท้องถิ่น

ตามกฎหมายมาตรา 78 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ส่วนท้องถิ่นทั้งตนเองและตัดสินใจในกิจการของส่วนท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นใหม่ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2542 รัฐได้ตราพระราชบัญญัติกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น 4 ฉบับ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2542 ในสมัยปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ (นันทวัฒน์ บรรณานันท์ 2544 : 17-31) คือ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เทศบาล
3. องค์การบริหารส่วนตำบล
4. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ กรุงเทพมหานคร
5. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เมืองพัทยา

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้กำหนดในหมวดที่ 9 รวม 9 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 282 ถึง มาตรา 290 สรุปได้ว่ารัฐจะต้องให้ความสำคัญอิสระแก่ท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ (สัมพันธ์ เศษะอิกและคนอื่น ๆ. 2546 : 1) มาตรา 334 ของรัฐธรรมนูญได้มีบทบังคับให้รัฐบาลต้องออกกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ภายใน 2 ปี ต่อมาในสมัยของรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ได้ออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ขึ้น มีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี หรือภายในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544

1. ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ. 2544 – 2547) จะเป็นช่วงของการปรับปรุงระบบการบริหารภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร งบประมาณและทรัพย์สิน รวมทั้งการกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลังจากการถ่ายโอนในช่วง 4 ปีแรกสิ้นสุดลง ต่อไปเป็นช่วงปี (พ.ศ.2548 – 2553) จะเป็นช่วงเปลี่ยนการปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่จะต้องเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีขึ้น และทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส หลังจากปี 2554 เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประชาชนจะมีบทบาทในการตรวจสอบ การตัดสินใจ การกำกับดูแล ตลอดจนการสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ และการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสาระสำคัญ (อนันต์ อนันตกุล. 2521 : 10) ดังนี้

1. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

2. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

3. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามิอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

3. เป้าหมายของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป้าหมายของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสาระสำคัญ ดังนี้ สัมพันธ์ เศรษฐกิจ และคนอื่น ๆ (2546 : 3-4) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4-10 ปี
2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และภายในไม่เกินปี พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35
3. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะ ให้จัดสรรเงินอุดหนุนให้ตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ
5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

1. ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็น

ประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวม ซึ่งจะเป็นแนวทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำบลแทนประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ (โกวิท พวงงาม. 2544 : 169-170)

1. รูปแบบ “ สภาตำบล ” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท

2. รูปแบบ “ องค์การบริหารส่วนตำบล ” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43)

หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดว่าถ้าสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อ และเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลให้พ้นจากอำนาจแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และขอให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน มีลักษณะโครงสร้างที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ทำให้โครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

2.1 โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน อบต. โฉมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน อบต. โฉมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกหมู่บ้านละ 3 คน

2.2 โครงสร้างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการตามที่นายกมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3. การยุบองค์การบริหารส่วนตำบล

ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึงสองพันคน ทั้งเป็นเหตุให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการบริหารงานพื้นที่นั้น ให้มีประสิทธิภาพในลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบลได้หรือองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 41 และ 42 วรรคสองและวรรคสาม

4. อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

4.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

5. อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

5.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติ และแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

5.3 รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

5.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

6. การหมดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหมดวาระหรือยุบสภา

6.2 คาย

6.3 ลาออกก่อนอายุห้าปี

6.4 มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในสัญญาขององค์การบริหารส่วนตำบล
นั้น หรือกิจการที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

6.5 ขาดคุณสมบัติในการเป็นสมาชิก

6.6 ไม่อยู่ในหมู่บ้านที่ได้รับการเลือกตั้งติดต่อกัน 6 เดือน

6.7 ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุผล

สมควร

6.8 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้ออก เพราะทำตัวเสียหาย
หรือ ทำให้ประชาชนเสียประโยชน์

6.9 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้สมาชิกสภาหรือผู้บริหารออกจาก
ตำแหน่งได้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 286

7. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

7.1 ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

7.2 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนไม่น้อย
กว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่

7.3 ความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง

7.4 ลาออก

7.5 มีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

7.6 ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้คณะผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง

7.7 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่รับหลักการข้อบัญญัติงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

7.8 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงพร้อมกัน

8. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนด
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้

8.1 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

8.2 มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

8.3 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

8.4 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง
กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- 8.5 ป้องกันโรคและระวังโรคติดต่อ
- 8.6 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 8.7 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 8.8 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 8.9 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8.10 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

- 8.11 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

9. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่ต้องทำหน้าที่พัฒนาพื้นที่ในตำบลให้เจริญค้ำวรายได้และงบประมาณในตำบล นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์ที่เกิดจากการฆ่าสัตว์ ซึ่งแต่เดิมองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บให้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีหลายทาง ซึ่งแบ่งเป็นหมวดได้ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม. 2544 : 179)

การจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

- 9.1. ภาษีบำรุงท้องที่
- 9.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- 9.3 ภาษีป้าย
- 9.4 อากรฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อันเกิดจากสัตว์
- 9.5 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ล้อเลื่อน
- 9.6 ภาษีธุรกิจเฉพาะ
- 9.7 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา
- 9.8 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนัน
- 9.9 อากรรังนกนางแอ่น
- 9.10 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- 9.11 อากรประทานบัตร ใบอนุญาตและอาชญาบัตรการประมง
- 9.12 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- 9.13 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวล

กฎหมาย ที่ดิน

- 9.14 ปีโครเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปีโครเลียม

- 9.15 ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
- 9.16 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
- 9.17 ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- 9.18 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด
- 9.19 เงินอุดหนุนรัฐบาล
- 9.20 รายได้ทรัพย์สินและรายได้ประเภทอื่นๆ
- 9.21 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 9.22 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 9.23 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 9.24 เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 9.25 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 9.26 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 9.27 เงินกู้ โดยมีหลักการ ดังนี้
- 9.28 กู้จาก กระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคล
- 9.29 การกู้ตาม (กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วน

ตำบล)

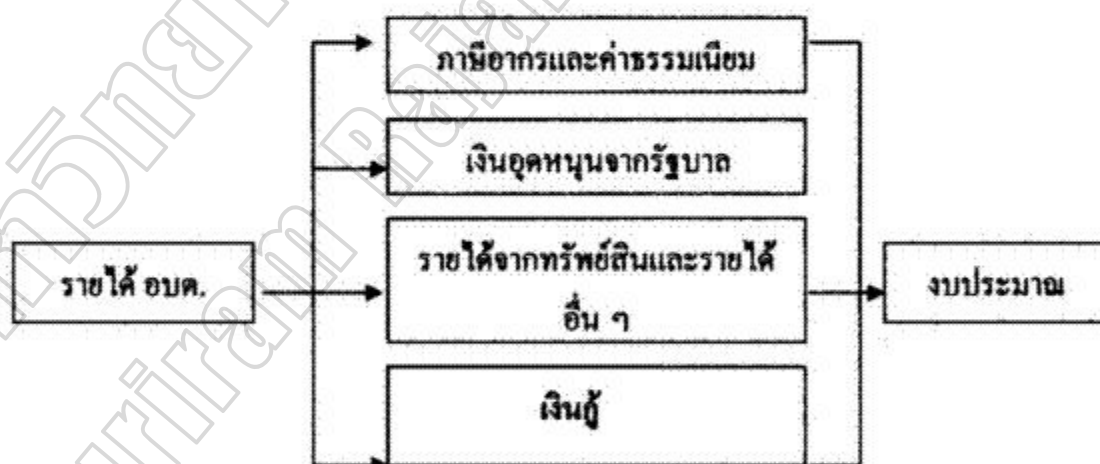
- 9.30 การกู้ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

10. แหล่งที่มาของรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองจากภาษีอากรต่างๆ ได้แก่

- 10.1 ภาษีบำรุงท้องที่
- 10.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- 10.3 ภาษีป้าย
- 10.4 อากรการฆ่าสัตว์
- 10.5 รายได้ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทั้งจำนวน เมื่อมีการจัดเก็บในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่
- 10.6 เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยรังนกนางแอ่น
- 10.7 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- 10.8 เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง
- 10.9 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

- กฎหมาย ที่ดิน
- การนั้น
- 10.10 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวล
- 10.11 รายได้ที่ได้รับจากการจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วย
- 10.12 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน
อากรเมื่อจัดเก็บได้ในจังหวัด จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้กฎหมายว่าด้วยการนั้น(พ.ร.บ.การขนส่งทางบก พ.ร.บ.รถยนต์)
- 10.13 ค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม
เมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้จัดสรรให้องค์การ
บริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย
- 10.14 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
เมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้แบ่งให้องค์การบริหาร
ส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย
- 10.15 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องออกข้อบัญญัติตำบลเพื่อ
จัดเก็บเพิ่มขึ้นตามกฎหมายนั้น เป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อ
เก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น อัตราที่เรียกเก็บตามบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ภาพประกอบ 1 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : โกวิท พวงงาม. (2544 : 179)

11. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. เงินเดือน

2. ค่าจ้าง
3. เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
4. ค่าใช้สอย
5. ค่าวัสดุ
6. ค่าครุภัณฑ์
7. ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง
8. ค่าสาธารณูปโภค
9. เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น ๆ
10. รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันหรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของ

กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

12. การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

ในการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2545 : 23) ดังนี้

1. นายอำเภอกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย
2. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หากมีการกระทำเป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้บริหารทั้งคณะหรือบางคนพ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นว่ามี การกระทำฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

13. ความสำคัญของการบริหารรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากกระบวนการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น(พวงทอง โยธาใหญ่, 2545 : 3) คือ

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง

3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตของการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

แม่บท

8. มีการควบคุมดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน

โดยส่วนรวม

14. รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละสามคน

องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

15. การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหาร อบต. (ม.58) ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหารท้องถิ่นเรียกว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรง

16. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542)

1. พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)
2. มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67
3. จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก

4. การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

5. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
6. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
7. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
8. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
9. คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
10. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

16.1 มีหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมในเขต อบต. ตามมาตรา 68 ดังนี้

- 16.1.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- 16.1.2 ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 16.1.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 16.1.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

- 16.1.6 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
- 16.1.7 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 16.1.8 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
- 16.1.9 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 16.1.10 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.
- 16.1.11 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 16.1.12 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 16.1.13 การท่องเที่ยว
- 16.1.14 การผังเมือง

16.2 อำนาจหน้าที่ตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจองค์กรบริหารส่วนตำบล

(อบต.)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ อบต. มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้

- 16.2.1. จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

- 16.2.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำและทางระบายน้ำ
- 16.2.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- 16.2.4 การสาธารณสุขปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ
- 16.2.5 สาธารณูปการ
- 16.2.6 การส่งเสริมการฝึก และการประกอบอาชีพ
- 16.2.7 คู่มือครอง คูแถม และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 16.2.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 16.2.9 การจัดการศึกษา
- 16.2.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและ
- ผู้ด้อยโอกาส**
- 16.2.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี
- ของท้องถิ่น**
- 16.2.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 16.2.13 การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 16.2.14 การส่งเสริมกีฬา
- 16.2.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 16.2.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 16.2.17 การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 16.2.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
- 16.2.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล
- 16.2.20 การจัดให้มี และควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 16.2.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 16.2.22 การจัดให้มี และควบคุมการฆ่าสัตว์
- 16.2.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย
- โรงแรมสรรพ และสาธารณสถานอื่นๆ**
- 16.2.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**
- 16.2.25 การผังเมือง
- 16.2.26 การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร
- 16.2.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ

16.2.28 การควบคุมอาคาร

16.2.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

16.2.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

16.2.31 กิจอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

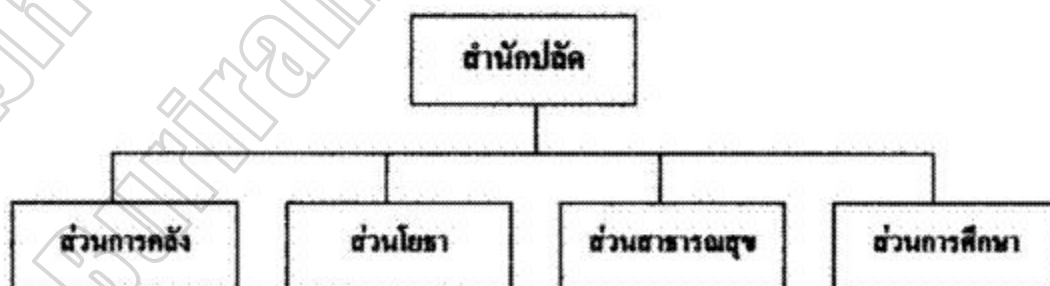
17. ประเภทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ปัจจุบันมีการแก้ไขประเภทของ อบต.แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ 1. อบต.ขนาดใหญ่
2. อบต.ขนาดกลาง 3. อบต.ขนาดเล็ก

18. โครงสร้างองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีสภาตำบลอยู่ในระดับสูงสุด เป็นผู้กำหนดนโยบายและกำกับดูแลกรรมการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลและมีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำงานประจำวัน โดยมีปลัดและรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหัวหน้างานบริหารภายในองค์กรมีการแบ่งออกเป็นหน่วยงานต่างๆ ได้ทำที่จำเป็นตามภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)แต่ละแห่งเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบอยู่ เช่น

1. สำนักงานปลัด
2. ส่วนการคลัง
3. ส่วนสาธารณสุข
4. ส่วนการศึกษา
5. ส่วนการโยธา

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 (2542 : 21)

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกระบวนการทางการเมือง อันเป็นเงื่อนไขสำคัญของในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ โดยที่ระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่นั้นเป็นการปกครองโดยประชาชน หรือโดยความยินยอมของประชาชน กล่าวคือ แม้ประชาชนทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดการดำเนินการปกครองได้โดยตลอดเวลา แต่ก็ต้องมีโอกาสที่จะแสดงเจตนารมณ์ความต้องการของเขาว่าต้องการจะได้บุคคลใด หรือกลุ่มใดเป็นตัวแทนการตัดสินใจทางการเมืองต่าง ๆ สามารถสนับสนุนผู้ที่เขาเห็นว่าเหมาะสมที่จะเป็นผู้ปกครองผู้บริหารประเทศ ต้องมีโอกาสดูแลติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ มีโอกาสที่จะได้แสดงความคิดเห็น เสนอข้อเรียกร้อง ต้องการให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นตัวแทนไปปกครองนั้นพิจารณา ทั้งโดยลำพังและเป็นกลุ่ม และมีโอกาสที่จะทักท้วง หรือการประท้วงเมื่อไม่เห็นด้วยกับนโยบาย มาตรการ หรือการดำเนินการต่าง ๆ ของผู้บริหารประเทศ กระบวนการเหล่านี้คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมือง หรือเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสมัยใหม่ทางการเมือง ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงหมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารงานของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายหรือคำอธิบายไว้ ดังนี้

จันทนา สุทธิจารี (2548 : 1) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่จะต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในเรื่องการเมืองการปกครองท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติ

ฉัชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร (2548 : 109) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า คือ การกระจายอำนาจในการปกครองซึ่งสามารถส่งผ่านอำนาจบางอย่างทางการเมืองมาซึ่งหน่วยเล็ก ๆ ทางการเมืองที่เป็นระดับรากหญ้า ทำให้สามารถใช้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมได้ในการปกครองระดับท้องถิ่น

ภาวีน ศิริประภาณุถ (2547 : 1) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การตัดสินใจที่สะท้อนถึงความต้องการที่แท้จริงของคนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งการตัดสินใจในลักษณะดังกล่าว จะนำมาซึ่งนโยบายภาครัฐที่ทำให้สังคมส่วนรวมได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนา

อาหาญ ศิริพูล (2546 : 1) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเคลื่อนย้ายอำนาจรัฐสู่ประชาชน เพื่อพึ่งและพัฒนาตนเอง โดยส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและพลังอำนาจของประชาชนให้เป็นตัวหลักในการแก้ไขปัญหา โดยส่วนอื่นเป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น

ไพโรจน์ พลเพชร และชัชวาล ประเทืองรัตนา (2546 : 10) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนมีบทบาทในกระบวนการริเริ่มจัดทำนโยบาย การกำหนดนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบนโยบายและการประเมินผลนโยบาย

กระมล ทองธรรมชาติ และเชาวนะ ไครมาศ (2545 : 132) กล่าวว่า เป็นการส่งเสริมเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งการจำกัดควบคุมและการตรวจสอบอำนาจรัฐทั้งในส่วนของการเข้าสู่อำนาจและการใช้อำนาจของผู้ปกครองและองค์กรรัฐด้านต่าง ๆ

อนุก เหล่าธรรมทัศน์ (2545 : 28) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญว่า หมายถึง การร่วมคิดร่วมทำ หมายถึง การอาสาสมัคร การอุทิศตน การบริจาคเงินทองข้าวของเครื่องใช้ให้แก่ท้องถิ่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาช่วยงานสาธารณะ ได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์กับท้องถิ่น ได้อุทิศตนเข้าไปร่วมคิดร่วมทำงานของท้องถิ่น

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544 : 8) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง สิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ชูชาติ พ่วงสมจิตต์ (2540 : 18 ; อ้างถึงใน เมคค์ เมคค์การุณจิต. 2547 : 15) เห็นว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบในตัวประชาชน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539 : 63) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การเลือกตั้ง การชักชวนให้ผู้อื่นเลือกตั้ง การลงรับสมัครเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็น และการลงประชามติ

ชวงค์ ฉายะบุตร (2539 : 20) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง การให้ความร่วมมือซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมือง นั่นคือมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล

จากการศึกษาคำอธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารของประชาชนหมายถึง

1. ที่ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนร่วมได้เสีย ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของ

ชุมชน

2. กิจกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ และกระบวนการดำเนินการ นโยบายสาธารณะซึ่งเป็นการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน อันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการใช้สิทธิและหน้าที่ของตน ประชาชนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจและมีความเสมอภาค

2. ประเภทของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท ในการนี้มีนักวิชาการได้แยกไว้ ดังนี้ เมคต์ เมคต์การ์นิจิต (2547 : 18) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปมี 2 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง เช่น การเสนอแนะ การให้ข้อคิด ร่วมในการตัดสินใจ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าร่วมสมทบ ไม่ร่วมประชุมแต่ยินดีให้ความร่วมมือ

3. ลักษณะของการมีส่วนร่วม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในหลายลักษณะ ดังนี้ (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2547 : 12-27)

1. การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
2. การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ
3. การจัดตั้งและการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
4. การใช้สิทธิในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
5. การใช้สิทธิในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง
6. การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองท้องถิ่น
7. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการทางนิติบัญญัติ
8. การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเป็นเกณฑ์การมีส่วนร่วม ดังนี้ (ชูชาติ พ่วงสมจิตต์. 2540 : 18 ; อ้างถึงใน เมคต์ เมคต์การ์นิจิต. 2547 : 19-21)

1. การมีส่วนร่วมเทียม คือประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจอย่างแท้จริง
2. การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธี คือประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นบางส่วน
3. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือการใช้อำนาจและบทบาทของประชาชนผ่าน

ตัวแทน

4. รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารชุมชน รูปแบบการมีส่วนร่วมของกิจกรรมและกระบวนการต่าง ๆ ที่ประชาชนสามารถเขาไปมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการหลายท่านเสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารไว้หลายท่านหลายรูปแบบ ดังนี้

คณิน บุญสุวรรณ (2547 : 101) ได้กำหนดแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ
2. การตัดสินใจทางการเมือง
3. การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ

กระมล ทองธรรมชาติ และเขาวนระ โคโยมาศ (2547 : 132) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารว่าประชาชนสามารถทำได้ใน 4 รูปแบบ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจและการตัดสินใจทางการเมือง
2. หลักการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองโดยตรง
3. หลักการส่งเสริมบทบาททางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่าง

ใกล้ชิดกับประชาชนกับชุมชน

4. หลักการส่งเสริมบทบาทและอำนาจตัดสินใจทางการเมืองของมวลชนทั่วไประดับชาวบ้านหรือนักการเมือง

ไพโรจน์ พลเพชร และชลัท ประเทืองวัฒนา (2546 : 10) ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ดังนี้

1. การให้ข้อมูล เช่นการร้องเรียน การชุมนุมสาธารณะ เสนอแนะความคิดเห็น การอภิปราย การร่วมสัมมนา
2. การร่วมปรึกษาหารือ หรือการประชาพิจารณ์
3. การร่วมตัดสินใจ เป็นในรูปแบบคณะกรรมการในหน่วยงานของรัฐ
4. ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจด้วยตนเอง แบบลงประชามติ

สัมพันธ์ เศรษฐอภิก และคนอื่น ๆ (2546 : 34) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนไว้ในรายงานผลการวิจัยไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การไปร่วมใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจและตรวจสอบ

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2544 : 337) ได้เสนอแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ ดังนี้

1. การแสดงความสนใจทางการเมือง
2. ใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. การริเริ่มพูดคุยประเด็นทางการเมือง
4. การชักชวนผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน
5. การคิดสัญลักษณ์เพื่อแสดงการสนับสนุนพรรคหรือผู้สมัคร
6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
7. การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง
8. การชุมนุมทางการเมือง
9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง
10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง
11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค
12. การร่วมระดมทุน
13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง
14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประกอบขึ้นด้วยกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เริ่มต้นตั้งแต่การเป็นผู้มีความสนใจในกิจกรรมทางการเมือง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสื่อสาร การติดตาม การรับข่าวสาร การอภิปราย การแลกเปลี่ยน การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การติดต่อกับผู้เกี่ยวข้องทางการเมือง การร่วมกิจกรรมในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การชุมนุมทางการเมือง และสุดท้ายการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างเต็มตัว ด้วยการทำงานกับพรรคการเมือง การสมัครรับเลือกตั้งและการดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นรัฐธรรมนูญอีกฉบับหนึ่งที่ยังคงกำหนดบทบัญญัติให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และเพิ่มบทบัญญัติการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง โดยให้มีบทบัญญัติกำหนดถึงสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของประชาชนในทางการเมืองการปกครอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและชุมชนโดยมีบทบัญญัติไว้ในหมวดที่ 3

หมวดที่ 4 หมวดที่ 5 หมวดที่ 7 หมวดที่ 12 หมวดที่ 14 และหมวดที่ 14 ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเล่ม 124 ตอนที่ 47 วันที่ 24 สิงหาคม 2550 ดังนี้

หมวดที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา 47 คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่น และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่อมวลชนสาธารณะ

การกำกับการประกอบกิจการตามวรรคสองต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการครอบครองสิทธิข้ามสื่อ หรือการครอบงำระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเองหรือโดยบุคคลอื่นใด ซึ่งจะมีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือปิดกั้นการได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน

มาตรา 57 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสาร คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับคนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของคนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ

มาตรา 58 บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของคน

มาตรา 62 บุคคลย่อมมีสิทธิติดตามและร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐบุคคลซึ่งให้ข้อมูลโดย

สุจริตแก่องค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 63 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะไร้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือในระหว่างเวลาที่มีสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา 64 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่น

ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน และความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติการจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง จะกระทำมิได้เว้นแต่อาศัยอำนาจตามกฎหมายบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนร่วมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดคัดค้านในการเศรษฐกิจ

มาตรา 65 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 66 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรา 67 สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของคนย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้เว้นแต่จะได้รับการศึกษา

และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์กรอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว

สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 69 บุคคลย่อมมีสิทธิคัดค้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

หมวด 4 หน้าที่ของชาวไทย

มาตรา 72 บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

บุคคลซึ่งไปใช้สิทธิหรือไม่ไปใช้สิทธิโดยไม่แจ้งเหตุผลอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิได้ ย่อมได้รับสิทธิหรือเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินดังต่อไปนี้

1. บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่
3. การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนทั้งโครงการพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น
4. พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การ

บริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ

5. จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

1. ค้ำชูและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษารวมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาพยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

2. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการเสริมสร้างสุขภาพอันนำไปสู่ภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนรับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข ให้ผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนองค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวินัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวินัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวินัยจากรัฐ

6. ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกระดับให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่
5. ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

หมวด 7 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน

มาตรา 163 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดไว้ในหมวด 3 หมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 165 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ

หมวด 12 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

มาตรา 271 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้ คำร้องขอดังกล่าวต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน

หมวด 14 การปกครองท้องถิ่น

มาตรา 281 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความสำคัญแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่

หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา 297 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามกฎหมายและวิธีการ
ดังต่อไปนี้

ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

5. สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550

จากรัฐธรรมนูญฉบับ พุทธศักราช 2550 ซึ่งถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน รัฐธรรมนูญที่ประชาชนมีพื้นที่ รัฐธรรมนูญที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้ โดยได้เน้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมืองของประชาชนซึ่งพอจะสรุปการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองและการปกครอง ได้ดังนี้

1. มีส่วนร่วมทางการเมือง มาตรา 69 มาตรา 72 มาตรา 87
2. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น มาตรา 57
3. มีส่วนร่วมการรวมกันเป็นกลุ่ม มาตรา 64
4. มีส่วนร่วมชุมชนโดยสงบ มาตรา 63
5. มีส่วนร่วมตั้งพรรคการเมือง มาตรา 65
6. มีส่วนร่วมออกเสียงประชามติ มาตรา 165
7. มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม พื้นฟูจารีตประเพณี ศิลปะวัฒนธรรม มาตรา 66 มาตรา 67 มาตรา 85
8. มีส่วนร่วมเข้าชื่อในการเสนอกฎหมาย มาตรา 163 มาตรา 286
9. มีส่วนร่วมถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการระดับสูง มาตรา 164 มาตรา 217 มาตรา 285
10. มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น มาตรา 282 มาตรา 284 มาตรา 285 มาตรา 286 มาตรา 287
11. มีส่วนร่วมดำเนินการสื่อมวลชนสาธารณะ จัดสรรคลื่นวิทยุ โทรทัศน์ โทรคมนาคม มาตรา 47
12. มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรา 58

13. มีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรา 62 มาตรา 78
14. มีส่วนร่วมในการจัดการด้านสาธารณสุข การศึกษา กระบวนการยุติธรรม
มาตรา 80 มาตรา 81
15. มีส่วนร่วมในการเข้าชื่อเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา 291

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดเป็นองค์การหนึ่งที่ได้รับการยกฐานะตามพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ.2537 ซึ่งมีบริบท ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด. 2552 : 9-25) คือ

1. สภาพทั่วไป

ลักษณะที่ตั้ง/อาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองบุรีรัมย์ไปทางทิศเหนือประมาณ 3 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 46 ตารางกิโลเมตร หรือ 28,750 ไร่ โดยมีที่ทำการตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอระยะทางประมาณ 9 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ดังนี้

1. ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลกลันทา อำเภอเมืองบุรีรัมย์
2. ทิศใต้ ติดต่อกับ เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ และองค์การบริหารส่วนตำบลอิสาน

อำเภอเมืองบุรีรัมย์

3. ทิศตะวันออก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบัวทอง และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์

2. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูงโดยอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 150 – 180 เมตร สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม

3. ลักษณะโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคมติดต่อระหว่างตำบลและหมู่บ้านใช้การคมนาคมทางบกโดยทางรถยนต์เป็นหลักในการติดต่อและขนส่งผลิตผลทางการเกษตร โดยมีเส้นทางที่สำคัญ ดังนี้

1. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 219 เชื่อมการคมนาคมระหว่างตำบลชุมเห็ด ตำบลบ้านยาง ตำบลอิสาน ตำบลบัวทอง ตำบลเสม็ด ตำบลสะแกชำ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2074 เชื่อมการคมนาคมระหว่างตำบลชุมเห็ด ตำบล กัณฑ์ ตำบลดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

3. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2151 เชื่อมการคมนาคมระหว่างตำบลชุมเห็ด ตำบล อิสาน ตำบลหนองศาล อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

4. ลักษณะทางด้านสังคม

ด้านประชากร องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดมีประชากรตามสำมะโนทะเบียนบ้านทั้งสิ้น 17,988 คน (สำนักงานทะเบียนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ : 2549) แยกเป็นประชากรชาย 8,941 คน หญิง 9,047 คน และประชากรแฝงอีกประมาณ 5,000 คน

5. ด้านการเมืองการบริหาร

หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด ประกอบด้วย 22 หมู่บ้าน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดมีหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติและตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยสมาชิกสภา หมู่บ้านละ 2 คน รวมเป็น 44 คน

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด ทำหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด โดยมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน สามารถแต่งตั้งรองนายกฯ อีก 2 คน และเลขานุการสภาฯ อีก 1 คน เพื่อช่วยเหลือการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่นายกฯ มอบหมาย

ฝ่ายพนักงานประจำ มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของพนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้าง แบ่งการบริหารออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

1. สำนักปลัด
2. ส่วนการคลัง
3. ส่วนโยธา
4. ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
6. ส่วนส่งเสริมการเกษตร

ตาราง 1 จำนวนบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด

หน่วยงาน	พนักงานส่วนตำบล	ลูกจ้างประจำ	พนักงานจ้าง	รวม
ปลัด อบต.	1	-	-	1
สำนักปลัด	6	1	7	14
ส่วนการคลัง	5	1	1	8
ส่วนโยธา	5	1	1	7
ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1	-	11	12
ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	1	-	10	11
ส่วนส่งเสริมการเกษตร	1	-	-	1
หน่วยตรวจสอบภายใน	1	-	-	1
รวม	23	3	32	58

ที่มา องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด (2552)

ตาราง 2 สถานการณ์การคลัง (ข้อมูลวันที่ 30 พฤษภาคม 2551)

รายการ	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551
รายรับ	34,097,817.93	38,736,454.98	46,679,666.39	43,548,305.77	31,465,949.74
รายจ่าย	25,335,624.35	29,894,431.40	39,228,731.55	42,456,504.44	23,948,793.30
เงินสะสม(คงเหลือ)	6,891,719.42	10,636,292.82	18,145,753.73	14,209,994.85	2,460,640.00

ที่มา องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด (2552)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด แบ่งออกเป็น 22 หมู่บ้าน โดยแต่ละหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผลให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ

ขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดถือว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด โดยประชาชนเป็นผู้เลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) โดยตรง และนายกฯจะเป็นผู้เลือกรองนายกและเลขานุการนายกฯ มาช่วยในการบริหารงาน การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดจึงอยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไปว่าผู้บริหารจะสามารถปฏิบัติตามนโยบายที่ได้ให้ไว้กับประชาชนได้เพียงใด

ตาราง 3 การใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2547

การเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิ	จำนวนผู้ใช้สิทธิออกเสียง		บัตรเสีย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นายกอบต.	11,303	7,685	68.00	1,434	18.66
สมาชิกสภา อบต.	11,303	7,685	68.00	260	3.38

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด

วิสัยทัศน์ การพัฒนา

วิสัยทัศน์องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด

“ชุมเห็ดเป็นเมืองน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ การศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น”

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

1. ก่อสร้างปรับปรุงบำรุงรักษา ซ่อมแซมถนน ทางระบายน้ำ สะพาน ท่อระบายน้ำ
2. ติดตั้งโคมไฟสาธารณะ ขยายเขตไฟฟ้า
3. ติดตั้งสัญญาณไฟจราจร เครื่องหมายจราจร ป้ายบอกทาง
4. ขยายเขตประปาภูมิภาค ประปาหมู่บ้าน
5. พัฒนาแหล่งน้ำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ

1. พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน
2. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี
3. ส่งเสริมพัฒนาความสามารถการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
4. ส่งเสริมการกระจายรายได้
5. ส่งเสริมการพัฒนาการตลาด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม และความเข้มแข็งของชุมชน

1. ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน
2. ส่งเสริมสวัสดิการทางสังคมและสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส
3. การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน
4. การเชิดชูคุณธรรม จริยธรรม
5. การจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล
6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
7. ป้องกันและควบคุมโรค
8. ส่งเสริมพัฒนาสถานประกอบการ
9. เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
10. ส่งเสริมสุขภาพและอนามัย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
2. สนับสนุนการศึกษาของเด็กนักเรียนที่ขาดแคลน
3. ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาก่อนปฐมวัย
5. ส่งเสริมการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

1. ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น
2. ปรับปรุงการจัดหาวัสดุภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน
3. นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
4. ก่อสร้างปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติงาน
5. ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้
6. ปรับปรุงการเพิ่มช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน

- ยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าว และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ**
1. สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
2. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดเก็บระบบการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่ง
3. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและพัฒนาภูมิทัศน์ของบ้านเมือง
4. การดูแลที่สาธารณะ
- ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด**
1. การท่องเที่ยว
2. เศรษฐกิจและการเกษตร
3. เมืองน่าอยู่และพัฒนาคุณภาพชีวิต
- นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น**
- นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน**
- ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ประเภทสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบาย โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้
1. ดำเนินการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เท่าที่จำเป็น
2. ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคที่มีอยู่ให้มีสภาพสมบูรณ์
3. ดำเนินการเร่งรัดปรับปรุงไฟฟ้าแสงสว่าง และขยายเขตไฟฟ้า
- นโยบายด้านสังคม**
- ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา การสาธารณสุข ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน
1. ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
- ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด**
- จัดให้มีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้าน
  - ร่วมมือกับทางวัดในการจัดกิจกรรม
2. ด้านสาธารณสุข
- สนับสนุนเสริมสร้างสุขภาพของประชาชน
  - ร่วมมือกับศูนย์สุขภาพชุมชน

- ดำเนินการป้องกันโรคติดต่อ

- ปรับปรุงสภาพแวดล้อม

3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ตำบลชุมเห็ด

- สนับสนุนกิจกรรมชุมชน

- สนับสนุนโครงการขับเคลื่อนปลอดภัย

นโยบายด้านเศรษฐกิจ

การพัฒนารายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด

1. ส่งเสริมจัดสรรงบประมาณ

2. สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

3. จัดอบรมให้มีความรู้ในด้านการวางแผนและการลงทุน

นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ดำเนินโครงการชุมเห็ดสีเขียว ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกต้นไม้

2. ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์สองข้างทางตลอดทั้งตำบล

3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

นโยบายด้านการเมืองและการบริหาร

1. การดำเนินการทางการเมือง (เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วน

ร่วม)

2. ยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (ในการบริหารงานเป็นไปอย่าง

โปร่งใส ตรวจสอบได้)

3. เร่งรัดพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน (นำระบบเทคโนโลยี

สารสนเทศเข้ามาใช้)

4. พัฒนาศูนย์รวมการให้บริการ (One Stop Service)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยที่มีผู้เคยทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย พบว่ามีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเมืองมีส่วนร่วม

ทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนไว้หลายท่าน และยังมีผลงานวิจัยบางท่านที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ

1 งานวิจัยในประเทศ

ชวรินทร์ วิมุกตานนท์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท กรณีศึกษามันห้วยเม็ง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า

1. ระบบราชการเป็นกลไกใหญ่ในการพัฒนา ความสำเร็จของกลยุทธ์การพัฒนาจึงเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงต้องอาศัยระบบราชการและวัฒนธรรมภายในของระบบราชการที่เอื้ออำนวย นอกเหนือจากนโยบาย กลวิธี และระบบการดำเนินงานแล้ว การสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับตัวประชาชนหรือชุมชนของเขาด้วย

2. บทบาทจากหน่วยการพัฒนาภายนอก ควรสนับสนุนกลุ่มท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วให้มีความมั่นคงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยให้คงความเป็นเอกภาพของกลุ่มไว้ คือให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และทำงานได้อย่างอิสระ ทั้งแนวความคิดและการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่แท้จริงของกลุ่มเพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองในที่สุด

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2535 : บทคัดย่อ) ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่นว่ามีสาเหตุ 2 ประการ ที่สำคัญประการหนึ่งได้แก่ ทศนคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา โดยการพัฒนาท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จได้นั้น ทศนคติของผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการส่วนท้องถิ่นต้องเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ในอดีตที่ผ่านมาผู้นำท้องถิ่นจะสนใจการดำเนินการเฉพาะหน้า โดยเน้นกิจกรรมตามหน้าที่ที่บังคับไว้เท่านั้น ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ผู้บริหารและสภาท้องถิ่นยังไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก และมีความรู้สึกนึกคิดที่จะดำเนินการด้านพัฒนาในขอบเขตจำกัด ความจำเป็นในขณะนี้คือ การที่จะต้องพัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร ทั้งด้านประสิทธิภาพ การจัดเก็บรายได้ให้แก่ท้องถิ่น กับประสิทธิภาพที่จะใช้เงินรายได้ไปเพื่อการพัฒนา

จิรศักดิ์ สีใจเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านไถ่ จังหวัดลำพูน พบว่า

1. โครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ โครงการพื้นฐาน รองลงมาเป็นการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ประเภทอื่น

2. การเข้าไปมีส่วนร่วมจะเข้าร่วมโดยสมัครใจมากกว่าถูกผู้อื่นชักชวน ส่วนรูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้นจะเข้าร่วมโดยผ่านตัวแทน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในหมู่บ้าน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกกลุ่มต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน

3. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเปิดโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าไปมีส่วนร่วม มีอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

4. สาเหตุของการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ การที่จะมีโอกาสได้ร่วมรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง และจะทำให้การบริหาร อบต. มีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะเป็นวิธีหนึ่งในการควบคุมการทำงานของ อบต.

สาเหตุของการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน อบต. นั้น เพราะมีตัวแทนอยู่แล้ว นอกจากนี้ไม่เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงปัจจัยรายได้ของ อบต. ที่มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี 2545 ของ อบต. ในจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับน้อย ประชาชนให้ความสนใจน้อย ประชาชนไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมของ อบต.

เท่าที่ควรซึ่งอาจทำให้การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

อลงกรณ์ ปรานไพรี (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยกระบวนการประชาชน กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าแผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยกระบวนการประชาชน เป็นแผนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอในรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐ โดยมีสาเหตุดังนี้

1. สมาชิกประชาคมอำเภอส่วนใหญ่เห็นว่า ประชาคมคือองค์ที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน จึงสามารถรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ โดยไม่ละเลยต่อเสียงส่วนน้อยของชุมชน อีกทั้งเป็นการดำเนินงานโดยยึดถือหลักผลประโยชน์ของส่วนร่วมมากกว่าพวกพ้อง สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตย

2. แผนพัฒนาอำเภอโดยกระบวนการของประชาชน เป็นแผนที่สะท้อนถึงความต้องการของประชาชน จึงสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยส่วนราชการ

3. ประชาชนสามารถผลักดันโครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการเสนอแผนงาน โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการ และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ชัยพร เข็มคน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับมาก คือ การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

3. ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นมีฐานะยากจน ต้องหารายได้เลี้ยงชีวิตตนเองและครอบครัว ประชาชนในท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง

4. แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ นักการเมืองต้องมีจริยธรรม มีความพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของประชาชน ผู้บริหารพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพมั่นคงมีรายได้เพิ่มขึ้น

มหาชาติ เสริมใหม่ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.9 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 47.7 อายุระหว่าง 29-39 ปี ร้อยละ 33.2 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและปวช. ร้อยละ 35.5 อาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงานจ้างของรัฐ/ถูกจ้างเอกชน ร้อยละ 35.5 และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวนมาก ร้อยละ 66.7

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น การใช้สิทธิเลือกตั้งเทศบาลอยู่ในระดับมาก การวางแผนพัฒนาเทศบาล และการตัดสินใจและการตรวจสอบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

3. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ เมื่อจำแนกลักษณะทางประชากร โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ผู้ที่มีสถานภาพโสด สมรส หม้าย และระดับการศึกษา มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.50 ส่วนเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และเขตเลือกตั้ง พบว่าส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 การใช้สิทธิเลือกตั้ง เทศ สถานภาพ โสด สมรส หม้าย อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และเขตเลือกตั้ง พบว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

ไพโรพ ถนัคคำ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล จตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลจากมากไปหาน้อย ด้านการศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต และด้าน โครงสร้างพื้นฐาน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตร พิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ที่จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา มีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของเทศบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของเทศบาลมากกว่าเพศชาย ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช.หรือ เทียบเท่า อนุปริญญา/ปวศ. หรือเทียบเท่า มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลมากกว่าระดับ ปริญญาตรีขึ้นไป

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป ได้แก่ ต้องการให้เทศบาลสนับสนุนการ อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีให้มากกว่าเดิม โดยจัดให้มีขบวนแห่บุญผะเหวด การแห่นางสงกรานต์ แห่บุญบั้งไฟ แห่เทียนเข้าพรรษา งานลอยกระทงให้มีความยิ่งใหญ่สนุกสนานและประทับใจของ ประชาชนมากขึ้น ควรขยายเขตไฟฟ้าให้กว้างขึ้นในพื้นที่ที่รับผิดชอบเพราะถนนบางสายในบางจุด เวลากลางวันยังมีค้ำทำให้อันตรายต่อการที่ประชาชนสัญจรไปมา น้ำประปาไหลเบาในบางเวลา อยากให้รักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยให้สะอาด เรียบร้อยกว่าเดิมด้วย

พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภวิวัฒนากร วงศ์ธนวุธ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษา ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน พร้อมทั้งพัฒนาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยทำการศึกษาจาก ประชาชนผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยทำการสุ่มประชาชนที่มีอยู่ในเขต อบต.ที่ได้รับรางวัล และไม่ได้รับรางวัล จำนวน 30,000 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเลือกตั้งและการปกครองท้องถิ่น ไม่มากนัก แต่ถึงแม้จะมีความรู้ไม่มากนัก ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้ง อบต. เพราะประชาชนส่วนใหญ่มองว่า การเลือกตั้ง อบต.มีประโยชน์ต่อประชาชน ชุมชน และ ประเทศชาติ

2. ประชาชนกว่าครึ่งเห็นว่า การให้บริการของ อบต. รวมทั้งการให้บริการของ พนักงานท้องถิ่นควรจะได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันแต่ ประชาชนส่วนใหญ่ยังเห็นว่า สมาชิกสภาและผู้บริหาร อบต. ที่ตนได้มีส่วนเลือกเข้ามาบริหารนั้น ทำให้ตนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สะดวกสบายมากขึ้นในหลาย ๆ ด้าน

3. การศึกษาครั้งนี้พบว่า ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นไม่มากนัก เพราะประชาชนส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะการไปเลือกตั้ง อบต. เท่านั้น บทบาทด้านการ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. ยังอยู่ในระดับต่ำ อันเนื่องมาจากประชาชนยังขาด ความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

สำเร็จ รัชชาวัฒน์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบล ห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเมืองการเลือกตั้งของเทศบาล และด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาล มีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับน้อย ส่วนด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามอายุพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการ วางแผนพัฒนาเทศบาล เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่ามีภาพโดยรวมและรายได้ ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่น คือ ให้มีการเปิดเผยและมีการตรวจสอบการดำเนินงานด้านการใช้จ่ายงบประมาณของ เทศบาล ให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้มาก ให้มีการพัฒนา ปรับปรุงถนนและ ขอบทางให้มากและทั่วถึงทุกชุมชน ให้โอกาสประชาชนได้มีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงาน ของเทศบาล ให้สมาชิกสภาเทศบาลมีความพร้อมและมุ่งมั่นที่จะรับใช้ประชาชนและพัฒนาชุมชน และให้เทศบาลรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากประชาชน

2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลิโบริากิน่า (Liborakina. 2005 : 10 -11) ได้ศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานของ ประชาชนต่อรัฐบาลท้องถิ่น กรณีศึกษาประเทศรัสเซีย โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อทำการ

สำรวจโครงการที่รัฐบาลท้องถิ่นได้ดำเนินการให้ชุมชน อีกทั้งเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายได้รับทราบในปี 2003-2004 กลุ่มสังคมวิทยาและสถาบันสำหรับเศรษฐศาสตร์การเมือง ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของรัฐบาลท้องถิ่นภายใต้การปรับปรุงการเมืองท้องถิ่นและการพัฒนาเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่เข้มแข็ง โดยผลการวิจัยพบว่า

1. ชุมชนชาวรัสเซียที่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่คิพอ
2. ประชาชนเชื่อว่าการดำเนินกิจกรรมด้านสาธารณูปโภคเป็นภารกิจหลักของเทศบาลและต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และมีความคาดหวังในเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเมืองและการสนับสนุนสังคม การกำหนดผลประโยชน์และการสงเคราะห์เงิน

จากผลการศึกษางานวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ หอจะสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับน้อย ประเด็นสำคัญก็คือ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางด้านการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 12,037 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยกำหนดขนาดจากกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แล้วทำการสุ่มไปตามหน่วยเลือกตั้งให้กระจายไปตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ดังรายละเอียดปรากฏตามตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หน่วยเลือกตั้ง	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
หน่วยเลือกตั้งที่ 1	557	17
หน่วยเลือกตั้งที่ 2	923	29
หน่วยเลือกตั้งที่ 3	591	18
หน่วยเลือกตั้งที่ 4	858	27
หน่วยเลือกตั้งที่ 5	85	27

ตาราง 4 (ต่อ)

หน่วยเลือกตั้งที่ 6	445	14
หน่วยเลือกตั้งที่ 7	535	17
หน่วยเลือกตั้งที่ 8	631	20
หน่วยเลือกตั้งที่ 9	424	13
หน่วยเลือกตั้งที่ 10	467	15
หน่วยเลือกตั้งที่ 11	850	26
หน่วยเลือกตั้งที่ 12	183	6
หน่วยเลือกตั้งที่ 13	343	11
หน่วยเลือกตั้งที่ 14	357	11
หน่วยเลือกตั้งที่ 15	357	11
หน่วยเลือกตั้งที่ 16	129	4
หน่วยเลือกตั้งที่ 17	699	22
หน่วยเลือกตั้งที่ 18	590	18
หน่วยเลือกตั้งที่ 19	944	29
หน่วยเลือกตั้งที่ 20	370	11
หน่วยเลือกตั้งที่ 21	442	14
หน่วยเลือกตั้งที่ 22	487	15
รวม	12,037	375

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนวความคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ในเรื่องข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. เพศ
2. อายุ

3. ระดับการศึกษา

4. อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 6 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่เคย ประกอบด้วย

1. ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านการเมืองการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 11 ข้อ คือ ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 11
2. ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 10 ข้อ คือข้อที่ 12 ถึงข้อที่ 21
3. ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 10 ข้อ คือ ข้อที่ 22 ถึงข้อที่ 31

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแบบสอบถามของงานวิจัยฉบับนี้
2. ศึกษาเทคนิคและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบสร้างมาตรวัดทัศนคติตามเทคนิคการวัดของลิเกิร์ต (Likert Scale) โดยใช้หลักการวัดค่ารวมและประเมินลักษณะจากค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighting Mean Score)
3. ร่างแบบสอบถามไปเสนออาจารย์ผู้ควบคุมภาคนิพนธ์ เพื่อขอคำปรึกษาในการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากอาจารย์ผู้ควบคุมภาคนิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ของแบบสอบถามครั้งนี้ ได้แก่

4.1 นายพวงรัฐ ขาเรืองเดช สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์

4.2 นายนิตศักดิ์ สมอรายหงส์ หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมายท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

4.3 ว่าที่ ร.ต.เทอดพันธุ์ บุตรรัตน์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์

5. จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญกลับไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมภาคนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อนำไปแก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระสัง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

7. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .9534 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อของหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเองจำนวน 375 คน

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ได้และความถูกต้องของแบบสอบถาม เก็บรวบรวมมาได้ 375 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ

ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละระดับ
2. ได้ค่าคะแนนตามเกณฑ์ระดับปฏิบัติการแต่ละฉบับ โดยมีเกณฑ์น้ำหนักคะแนน

ดังนี้

6 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
5 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
4 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
3 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
2 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
1 คะแนน	หมายถึง	ไม่เคยมีส่วนร่วม

3. ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลในรูปของตาราง
5. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ แล้ววิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ตัดสินการวิเคราะห์ ดังนี้ (กานดา พูลลาภทวี. 2530 : 79)

ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.51 – 6.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับการไม่เคยมีส่วนร่วม

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
  - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
  - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทนค่า	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทนค่า	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์โดยแบ่งเป็นข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ทำการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์และจำแนกผลการวิเคราะห์เป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	185	49.3
หญิง	190	50.7
รวม	375	100

จากตาราง 5 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 375 คน เป็นเพศชาย จำนวน 185 คน (ร้อยละ 49.3) เพศหญิง จำนวน 190 คน (ร้อยละ 50.7)

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม อายุ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 28 ปี	160	42.7
29 - 39 ปี	112	29.9
40 - 50 ปี	70	18.7
51 ปีขึ้นไป	33	8.8
รวม	375	100

จากตาราง 6 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 375 คน เมื่อจำแนกตามอายุ ปรากฏว่าช่วงอายุ 18 - 28 ปี มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 160 คน (ร้อยละ 42.7) รองลงมา คืออายุ 29 - 39 ปี จำนวน 112 คน (ร้อยละ 29.9) และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุ 51 ปี จำนวน 33 คน (ร้อยละ 8.8)

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ระดับการศึกษา ของประชาชนใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน / ไม่ได้ศึกษา	66	17.6
ประถมศึกษาตอนต้น	99	26.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย	84	22.4
ระดับอาชีวศึกษา(ปวช.)	70	18.7
อนุปริญญา / ปวศ.	27	7.2
ปริญญาตรี	26	6.9
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.8
รวม	375	100

จากตาราง 7 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 375 คน เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษาปรากฏว่า ระดับประถมศึกษาตอนต้น มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 99 คน (ร้อยละ 26.4) รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 84 คน (ร้อยละ 22.4) และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.8)

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม อาชีพ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	30	8.0
พนักงานจ้าง / ลูกจ้างเอกชน	81	21.6
อาชีพส่วนตัว / ค้าขาย	94	25.1
นักเรียน / นักศึกษา	69	18.4
เกษตรกรรวม	63	16.8
อื่น ๆ (ไปรตระบุ)	39	10.1
รวม	375	100

จากตาราง 8 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามอาชีพ ปรากฏว่า อาชีพส่วนตัว / ค้าขาย มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 94 คน (ร้อยละ 25.1) รองลงมาคือ อาชีพพนักงานจ้าง / ลูกจ้างเอกชน จำนวน 81 คน (ร้อยละ 21.6) และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 30 คน (ร้อยละ 8.0)

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ตำแหน่งในชุมชน / หมู่บ้าน
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตำแหน่งในชุมชน / หมู่บ้าน	จำนวน	ร้อยละ
กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / หัวหน้าชุมชน	16	4.3
สมาชิกสภา อบต.	13	3.5
หัวหน้า / สมาชิกกลุ่มอาชีพ / กลุ่มเศรษฐกิจ ชุมชน / กลุ่มแม่บ้าน	38	10.1
กรรมการหมู่บ้าน / กรรมการอื่น	9	2.4
สมาชิก อปพร. / ทสปช . อพป. / อสม. / กรรมการวัด / มรรคทายก	19	5.1
ผู้ว่างงาน หรือไม่มีตำแหน่งในชุมชน	280	74.6
รวม	375	100

จากตาราง 9 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามตำแหน่งในชุมชน / หมู่บ้าน ปรากฏว่าผู้ว่างงานหรือไม่มีตำแหน่งในชุมชน มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 280 คน (ร้อยละ 74.6) รองลงมาคือ ตำแหน่งหัวหน้า / สมาชิกกลุ่มอาชีพ / กลุ่มเศรษฐกิจชุมชน / กลุ่มแม่บ้าน จำนวน 38 คน (ร้อยละ 10.1) และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน / กรรมการอื่น จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.4)

ตอนที่ 2 ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการเมืองการเลือกตั้ง	3.02	0.06	น้อย
2. ด้านการวางแผนพัฒนา	2.55	0.07	น้อย
3. ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน	2.28	0.08	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	2.69	0.01	น้อย

จากตาราง 10 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการเมืองการเลือกตั้งของ การมีส่วนร่วมในระดับน้อย ($\bar{X}=3.02$) ด้านการวางแผนพัฒนา การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ($\bar{X}=2.55$) ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=2.28$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเมืองการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

	ลักษณะการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการเมืองการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ท่านได้มีส่วนร่วมในการหาเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและ/หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	2.86	1.53	น้อย
2	ท่านมีส่วนในการสนับสนุนช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เช่น การบริจาคเงิน บริจาคสิ่งของให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	2.37	1.53	น้อยที่สุด
3	ท่านมีส่วนในการส่งเสริมให้ผู้อื่นลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	2.54	1.48	น้อย
4	ท่านร่วมฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ /และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	3.42	1.48	น้อย
5	ท่านมีส่วนร่วมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.48	1.35	น้อย
6	ท่านได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	4.09	1.53	ปานกลาง
7	ท่านมีส่วนชักชวนสมาชิกในครอบครัว และบุคคลอื่น ๆ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.07	1.47	ปานกลาง
8	ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ในการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.52	1.60	น้อย

ตาราง 11 (ต่อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วม		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9	ท่านได้ไปติดตามดูการนับคะแนนและการประกาศผลคะแนนเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.27	1.57	น้อย
10	ท่านได้ติดต่อกับนักการเมืองท้องถิ่นหรือแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ ร้องเรียน หรือขอรับความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ	2.35	1.48	น้อยที่สุด
11	ท่านได้ร่วมพูดคุย วิพากษ์วิจารณ์ การบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น	2.35	1.49	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย		3.02	0.06	น้อย

จากตาราง 11 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านการเมืองการเลือกตั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 6 ท่านได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือข้อที่ 7 ท่านมีส่วนชักชวนสมาชิกในครอบครัว และบุคคลอื่น ๆ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 4.07$) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือข้อที่ 10 ท่านได้ติดต่อกับนักการเมืองท้องถิ่นหรือแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ ร้องเรียน หรือขอรับความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.35$) และข้อที่ 11 ท่านได้ร่วมพูดคุย วิพากษ์วิจารณ์ การบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.35$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ลักษณะการมีส่วนร่วม		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น แผนพัฒนา 3 ปี แผนยุทธศาสตร์	2.36	1.55	น้อยที่สุด
2	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น การซ่อมถนน ซุดลอกคูคลอง ร่องน้ำ	2.85	1.61	น้อย
3	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาอาชีพให้กับกลุ่มแม่บ้าน หรือกลุ่มอาชีพอื่น ๆ	2.41	1.41	น้อยที่สุด
4	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนงานด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า ประปา	2.46	1.49	น้อยที่สุด
5	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการวางแผนพัฒนาด้านการศึกษา เช่น ศูนย์การศึกษา อุปกรณ์การศึกษา หลักสูตรการศึกษา	2.49	1.54	น้อยที่สุด
6	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี เช่น งานลอยกระทง งานแห่เทียนเข้าพรรษา งานสงกรานต์ และงานกีฬา	2.73	1.60	น้อย
7	ท่านได้มีส่วนร่วมเสนอโครงการหรือของบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำไปใช้ทำประโยชน์ต่างๆ ให้กับหมู่บ้าน	2.38	1.50	น้อยที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วม		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการไปศึกษาดูงานด้านพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนอกสถานที่	2.25	1.49	น้อยที่สุด
9	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น การซ่อมถนน ขุดลอกคูคลอง ร่องน้ำ	2.53	1.51	น้อย
10	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาอาชีพให้กับกลุ่มแม่บ้าน หรือกลุ่มอาชีพอื่น ๆ	2.57	1.57	ปานกลาง
11	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนงานด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า ประปา	3.05	1.54	น้อย
รวมเฉลี่ย		2.55	0.07	น้อย

จากตาราง 12 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านการการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 11 ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนงานด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า ประปา ($\bar{x} = 3.05$) รองลงมาคือข้อที่ 2 ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น การซ่อมถนน ขุดลอกคูคลอง ร่องน้ำ ($\bar{x} = 2.85$) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อที่ 8 ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการไปศึกษาดูงานด้านพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นอกสถานที่ ($\bar{x} = 2.25$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ลักษณะการมีส่วนร่วม		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ท่านได้มีส่วนร่วมเข้าร่วมฟังการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.47	1.57	น้อยที่สุด
2	ท่านได้มีส่วนร่วมประชุมในเวทีประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.36	1.44	น้อยที่สุด
3	ท่านได้มีส่วนร่วมแสดงประชาวิจารณ์หรือเสนอความคิดเห็นต่อโครงการต่างๆเช่นการก่อสร้างอาคารที่ทำการหลังใหม่ การจัดหาที่ทิ้งขยะ หรือโครงการที่สำคัญอื่นๆ	2.39	1.56	น้อยที่สุด
4	ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการเปิดซองสอบราคาหรือประกวดราคาตามโครงการต่างๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.14	1.54	น้อยที่สุด
5	ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานจ้างตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.08	1.36	น้อยที่สุด
6	ท่านได้ไปใช้สิทธิยื่นขอให้ องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เช่น คำสั่ง ประกาศ การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารงาน	2.31	1.58	น้อยที่สุด
7	ท่านได้มีส่วนร่วมร้องเรียน ตรวจสอบพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร หรือการทำงานของเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบล	2.20	1.42	น้อยที่สุด
8	ท่านได้มีส่วนร่วมวิพากษ์วิจารณ์ ท้วงติงหรือคัดค้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.18	1.46	น้อยที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วม		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9	ท่านมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.35	1.51	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย		2.28	0.08	น้อยที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 1 ท่านได้มีส่วนร่วมพิจารณาฟังการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ($\bar{X} = 2.47$) รองลงมาคือข้อที่ 3 ท่านได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอความคิดเห็นต่อโครงการต่างๆ เช่น การก่อสร้างอาคารที่ทำการหลังใหม่ การจัดหาที่ทิ้งขยะ หรือโครงการที่สำคัญอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.39$) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อที่ 5 ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานจ้างตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ($\bar{X} = 2.08$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

ตาราง 14 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

ที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากกว่านี้	17	26.15
2.	ควรให้มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้มากกว่านี้	10	15.38
3.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบและติดตามการดำเนินงาน	8	12.30
4.	ควรเพิ่มเงินงบประมาณด้านการกีฬาและเงินอุดหนุนให้มากกว่านี้	14	21.53
5.	ควรรายงานผลการดำเนินงานหรือการจัดกิจกรรมให้ประชาชนทราบ	6	9.30

ตาราง 14 (ต่อ)

6.	ควรให้สมาชิกสภา อบต.ลงพื้นที่ดูแลชาวบ้านให้ทั่วถึงมากกว่านี้	10	15.38
	รวม	65	100.00

จากตาราง 14 ผลการเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 65 คน แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมจากแบบสอบถามในหัวข้อต่าง ๆ จำนวน 6 หัวข้อ โดยหัวข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ ข้อที่ 1 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากกว่านี้ จำนวน 17 คน (ร้อยละ 26.15) รองลงมาคือ ข้อที่ 4 ควรเพิ่มเงินงบประมาณด้านการกีฬาและเงินอุดหนุนให้มากกว่านี้ จำนวน 14 คน (ร้อยละ 21.53) และข้อที่ได้มีการเสนอแนะน้อยที่สุด คือข้อที่ 5 ควรรายงานผลการดำเนินงานหรือการจัดกิจกรรมให้ประชาชนทราบ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 15.38)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับได้ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
  - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ใน 22 หมู่บ้าน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ(Stratified Random Sampling) โดยกำหนดหน่วยเลือกตั้งเป็นชั้นภูมิ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระสัง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น

(Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .9534

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด ด้วยตนเองจำนวน 375 ชุด แล้วเก็บแบบสอบถามคืนมาได้ จำนวน 375 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS for Windows) ทางสถิติดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ข้อเสนอแนะด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกการมีส่วนร่วมรายด้าน ด้านการเมืองการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อยู่ในระดับน้อย ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อยู่ในระดับน้อย และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น จากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ

2.1 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากกว่านี้

2.2 ควรเพิ่มเงินงบประมาณด้านการกีฬาและเงินอุดหนุนให้มากกว่านี้

2.3 ควรให้มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้มากกว่านี้

3.4 ควรให้สมาชิกสภา อบต. ลงพื้นที่ดูแลชาวบ้านให้ทั่วถึงมากกว่านี้

3.5 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบและติดตามการดำเนินงาน

3.6 ควรรายงานผลการดำเนินงานหรือการจัดกิจกรรมให้ประชาชนทราบ

อภิปรายผล

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด คือ แนวทางการพัฒนาเพื่อจะส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และใช้เป็นข้อมูลให้องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดนำไปใช้ในการวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมเท่าที่ควร อาจจะเป็นเพราะว่าประชาชนบางคนเกิดความเบื่อหน่ายการเมืองและมองไม่เห็นประโยชน์ของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตำเร้ง รักษาวิริยะ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

1.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมด้านการเมืองการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประชาชนไม่รู้จักนักการเมืองท้องถิ่นและไม่เคยรับทราบข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นเพราะขาดการประชาสัมพันธ์ข่าวสารจึงเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนไม่สนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยพร เข็มตม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับมาก คือ การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มหาชาติ เสริมใหม่ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จำแนกการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นการใช้สิทธิเลือกตั้งเทศบาลอยู่ในระดับมาก

1.2 เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนไม่เคยเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และไม่เคยร่วม ประชุมในการวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงทอง ไชยาใหญ่ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาอำเภอ สันทรราช จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นประจำปี 2545 ของ อบต. ในจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับน้อย ประชาชนให้ความสนใจ น้อย ประชาชนไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมของ อบต. เท่าที่ควรซึ่งอาจทำให้การแก้ไขปัญหาของ ท้องถิ่นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

1.3 เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประชาชนไม่เคยได้เข้าร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของ อบต. ไม่เคยทราบถึงผลการดำเนินงาน ไม่เคยเข้าร่วมประชุมสภาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ รักษาวิณะ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัด บุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของ เทศบาล ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สรุปข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของประชาชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด พบว่าประชาชน ต้องการให้ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้งให้รับทราบ ให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการประชุมกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือรับทราบการจัดทำโครงการต่าง ๆ รวมถึง ให้เข้าร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เนื่องจากว่าที่ผ่านมา ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เข้า ไปมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับ น้อย ซึ่งสอดคล้องกับพีรสิทธิ์ คำานวณศิลป์ และศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษา ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเลือกตั้งและการปกครองท้องถิ่นไม่มากนัก บทบาท ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. ยังอยู่ในระดับต่ำ อันเนื่องมาจากประชาชนยัง ขาดความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับน้อย และประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุน ให้ความรู้ความเข้าใจและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ดังข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดต้องมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้มากกว่านี้ และต้องปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ต้องให้ประชาชนรับทราบถึงสิทธิหน้าที่ของคนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อจะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดได้รับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน จะได้จะพัฒนาให้ได้ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
2. ต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในประชุม ร่วมรับฟัง ร่วมคิด ร่วมเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ดให้มากกว่านี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด
3. ต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ โครงการต่าง ๆ ให้มากกว่านี้ เพื่อให้ประชาชนได้รู้สึกว่าเป็นเจ้าของเพื่อที่จะได้พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด ไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับหน่วยงานอื่นได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษา วิจัยถึงปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กานดา พูนลาภทวี. (2530). **สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ : พิสิทธ์เซ็นเตอร์.
- กระมล ทองธรรมชาติ และ เขาวนระ ไตรมาส. (2545). **วิวัฒนาการของระบอบรัฐธรรมนูญไทย จากอดีตถึงปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). **การจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : พี.เอ.ดิฟวิง จำกัด.
- ไกรวิทย์ พวงงาม. (2544). **การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิพิธการพิมพ์.
- คณิน บุญสุวรรณ. (2547). **คู่มือการใช้สิทธิของประชาชน**. กรุงเทพฯ : คณาฯ พับลิเคชัน.
- จันทนา สุทธิจารี (2548). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน**. กรุงเทพฯ : เครือข่ายกฎหมาย.
- จักษ์ พันธุ์เพชร. (2545). **การเมืองการปกครองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มายด์ พับลิเคชัน.
- จิรศักดิ์ สีใจเจริญ. (2543). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ อบต. : กรณีศึกษา อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดอำนาจเจริญ**. งานค้นคว้าอิสระ รม.ม.(การเมืองและการปกครอง). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยพร เจียมคน. (2548). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี**. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ รม.ม. (การเมืองการปกครอง). นนทบุรี.
- สุสิทธิ์ วิมุกตานนท์. (2532). **กลุ่มท้องถิ่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติ พ่วงสมจิต. (2540). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : คูสิต โรงเรียนบ้านไทยนิยมพัฒนา.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง.
- ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. (2548). **รัฐศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ค่านสุทธา.
- นันทวัฒน์ บรรมานันท์. (2544). **การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการ**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- ประชา มาลินนท์. (2547). **ท้องถิ่นกับการพัฒนาคน**. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- ปรีญา เทวานฤมิตรกุล. (2544). **สิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน**. กรุงเทพฯ : ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรม.

- พยนต์ เข็มสาอางค์. (2542). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พรชัย ศรีสุริยันโยธิน. (2549). การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นต่อการทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. สาขารัฐประศาสนศาสตร์.บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (สาขารัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พีระสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภวิวัฒนากร วงศ์ชนวสุ. (2549). ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น : พระธรรมขันธ์.
- ไพโรพ ถนัดคำ. (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมานอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพโรจน์ เจริญรินทร์. (2534). ขนบ : การค้นแปรในอนาคตกายหังการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ที เอ ทีพี วัง จำกัด.
- ไพโรจน์ พลเพชร และ ชลิต ประเทืองวัฒนา. (2546). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาพิจารณ์. กรุงเทพฯ : สุรวงศ์.
- ภาวิน ศิริประภามุกด. (2547, ธันวาคม 16). การมีส่วนร่วมทางการเมือง (ออนไลน์). ประชาชาติธุรกิจ. ค้นจาก : <http://www.Nidambell.net/Ekonomiz/2004q4.htm>.
- แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2552 - 2554 (2552). องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด.
- มหาชาติ เติรมใหม่. (2549). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (สาขารัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มานิตย์ จุมปา (2547). คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : นิติธรรมรสคนธ์ รัตนเฉลิมวงศ์.(2546).เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : น้ากั้ง.
- เมตต์ เมตต์การุณการุจิต. (2547). การบริหารจัดการศึกษนแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์.
- รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. (2546) เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : น้ากั้ง.

- ศูนย์อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด. (2547). แบบสรุปผลการใช้
สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด. บุรีรัมย์.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2544). การเมืองแนวความคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
เสมาธรรม. สัมพันธ์ เศรษฐกิจ และคนอื่น ๆ. (2546). อบต. เทศบาล อบจ.
ขอนแก่น. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สัมพันธ์ เศรษฐกิจ และคนอื่น ๆ. (2546). อบต. เทศบาล อบจ. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและ
พัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาโรช คัชมาตย์. (2546). ท้องถิ่นกับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2537) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน
ตำบล. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานทะเบียนอำเภอเมืองบุรีรัมย์. (2551). ตรวจสอบประชากรจากทะเบียนบ้าน. บุรีรัมย์ : สำนัก
บริหารการทะเบียน สำนักงานทะเบียนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ กรมการปกครอง.
- สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2547). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ
คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎร.
- สำเริง รักษาวัฒนะ. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลห้วยราช อังหวัคบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (สาขารัฐประศาสนศาสตร์).
บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2552 – 2554) 2551. บุรีรัมย์ : งาน
นโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด .
- อนันต์ อนันตกุล. (2521). แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย.
- อมร รักษาศักดิ์. (2543). ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ : การ์นต์.
อลงกรณ์ ปราบไพรี. (2545). การจัดทำแผนพัฒนา 5 ปี (พ.ศ.2545 – 2549) โดยกระบวนการ
ประชาคม : กรณีศึกษาอำเภอฉันทราษฎร์ อังหวัคเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รศ.ม. (สาขา
การเมืองการปกครอง). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อนุก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). ประชาธิปไตยท้องถิ่น. นนทบุรี : มิติใหม่.
- อาจหาญ ศิริพุด. (2546). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลและการพัฒนา
ท้องถิ่นยั่งยืน จ.ขอนแก่น. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการพัฒนาพื้นฐาน.

Liborakina, M. (2005, December). Citizens Evaluate Local Government's Performance : A Case of Russia. Retrieved May, 10, 2008, from http://www.spa.msu.ru/e.journal/9/88_3php.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาควิชา

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศร ๐๔๔๕.๑๑/๖๘๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จิระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณหญิงรัฐ ชาวเรืองเดช

ด้วย นางสุวิทย์พร ทูตพิทักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทีষ ณะองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖ ๑๒๑๑, ๐๔๔๖ ๑๖๖๖ ค.ศ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖ ๒๘๕๘

ที่ ศร ๐๔๔๕.๑๑/ว ๘๖๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณนิติศักดิ์ สมอารยพงศ์

ด้วย นางสุวิทย์พร ทูตทิพย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน ตะเนวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะฮองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๘๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 ต.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
 จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่ ร.ต. เทอดพันธุ์ บุตรรัตน์

ด้วย นางสุรีย์พร กุสุตทิษฐ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาตและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ค.ศ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๔๘

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดสอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศบ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๔๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลกระสัง

ด้วย นางสุรียพร สุรสิทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อ.เมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คณะวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้า ในกรณีนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย ที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสุรียพร สุรสิทธิ์ ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทิษย ตะทองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คย ๑๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๔๕๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศร ๐๔๔๔.๑๑/๗๔๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จิระ ค.โนเมือง อ.เมือง
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ มกราคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เขียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด

ด้วย นางสุรียพร คุณสิทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถาม ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตุทัย ชะองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑๒๒๑ ต่อ ๓๔๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๔๕๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อทำภาคินพนธ์ของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเมืองการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น
3. ข้อมูลที่ได้จะไม่มีผลกระทบในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงทุกประการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณท่านผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สุริย์พร คุรุสิทธิ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- ( ) ชาย
- ( ) หญิง

2. อายุ

- ( ) 18 – 28 ปี
- ( ) 29 – 39 ปี
- ( ) 40 – 50 ปี
- ( ) 51 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา

- ( ) ไม่ได้เรียน / ไม่ได้ศึกษา
- ( ) ประถมศึกษาคอนต้น
- ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย
- ( ) ระดับอาชีวศึกษา(ปวช.)
- ( ) อนุปริญญา / ปวส.
- ( ) ปริญญาตรี
- ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- ( ) ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ( ) พนักงานจ้าง / ลูกจ้างเอกชน
- ( ) อาชีพส่วนตัว / ค้าขาย
- ( ) นักเรียน / นักศึกษา
- ( ) เกษตรกรรม
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

5. ตำแหน่งในชุมชน / หมู่บ้าน

- ( ) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / หัวหน้าชุมชน
- ( ) สมาชิกสภา อบต.
- ( ) หัวหน้า / สมาชิกกลุ่มอาชีพ / กลุ่มเศรษฐกิจชุมชน / กลุ่มแม่บ้าน

- ( ) กรรมการหมู่บ้าน / กรรมการอื่น
- ( ) สมาชิก อปพร. / ทสปช. / อทป. / อสม. / กรรมการวัด / มรรคทายก
- ( ) ผู้ว่างงาน , ไม่มีตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
 กำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วม ตามความเป็นจริงของท่าน
 เกณฑ์คะแนนบ่งบอกถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

- 6 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด
- 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มาก
- 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง
- 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อย
- 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด
- 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม ไม่เคย

	ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
		6	5	4	3	2	1
ด้านการเมืองการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบค.)							
1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการหาเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและ/หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบค.)						

	ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
		6	5	4	3	2	1
2	ท่านมีส่วนในการสนับสนุนช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เช่น การบริจาคเงิน บริจาคสิ่งของให้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น						
3	ท่านมีส่วนในการส่งเสริมให้ผู้อื่นลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล						
4	ท่านร่วมฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ / และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล						
5	ท่านมีส่วนร่วมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)						
6	ท่านได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล						
7	ท่านมีส่วนชักชวนสมาชิกในครอบครัว และบุคคลอื่น ๆ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง						
8	ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ในการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล						
9	ท่านได้ไปติดตามดูการนับคะแนนและการประกาศผลคะแนนเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)						

	ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
		6	5	4	3	2	1
10	ท่านได้ติดต่อกับนักการเมืองท้องถิ่นหรือแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ ร้องเรียน หรือขอรับความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ						
11	ท่านได้ร่วมพูดคุย วิทยากรวิจารณ์ การบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น						
ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)							
12	ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เช่น แผนพัฒนา 3 ปี แผนยุทธศาสตร์						
13	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน เช่น การซ่อมถนน ซูบลอกอุกคลอง ร่องน้ำ						
14	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาอาชีพให้กับกลุ่มแม่บ้านหรือกลุ่มอาชีพอื่น ๆ						
15	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนงานด้านสาธารณสุขโลก เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า ประปา						
16	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาด้านการศึกษา เช่นทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษา หลักสูตรการศึกษา						

		ระดับการมีส่วนร่วม					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
		6	5	4	3	2	1
17	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการวางแผนจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี เช่น งานลอยกระทง งานแห่เทียน เข้าพรรษา งานสงกรานต์ และงานกีฬา						
18	ท่านได้มีส่วนร่วมเสนอโครงการหรือขอ งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อ นำไปใช้ทำประโยชน์ต่างๆ ให้กับหมู่บ้าน						
19	ท่านได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการ ไปศึกษาดูงานด้านพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นอกสถานที่						
20	ท่านได้มีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในฐานะเป็น สมาชิกกลุ่มองค์กร กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มแม่บ้าน						
21	ท่านมีส่วนร่วมเป็นหรือเคยเป็นอาสาสมัคร ช่วยเหลือกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เช่น สมาชิก อปพร. , อสม.						
22	ท่านได้มีส่วนร่วมประชุมหมู่บ้านเพื่อเสนอ ความต้องการของหมู่บ้านต่อองค์การบริหาร ส่วนตำบล (อบต.)						
23	ท่านได้มีส่วนร่วมเข้าร่วมฟังการประชุมของสภา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)						
24	ท่านได้มีส่วนร่วมประชุมในเวทีประชาคมของ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)						

	ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เลย
		6	5	4	3	2	1
ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)							
25	ท่านได้มีส่วนร่วมแสดงประชาวิจารย์หรือเสนอความคิดเห็นต่อโครงการต่างๆเช่นการก่อสร้างอาคารที่ทำการหลังใหม่ การจัดหาที่ทิ้งขยะ หรือโครงการที่สำคัญอื่น ๆ						
26	ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการเปิดของสอบราคาหรือประกวดราคาตามโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)						
27	ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานจ้างตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)						
28	ท่านได้ไปใช้สิทธิอื่นขอให้ องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เช่น คำสั่ง ประกาศ การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารงาน						
29	ท่านได้มีส่วนร่วมร้องเรียน ตรวจสอบพฤติกรรมงานบริหารงานของผู้บริหาร หรือการทำงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล						
30	ท่านได้มีส่วนร่วมวิพากษ์วิจารณ์ ท้วงติงหรือคัดค้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล						

	ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
		6	5	4	3	2	1
31	ท่านมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม ความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล						

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของ
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

.....

.....

.....

.....

*****

ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามการวิจัยฉบับนี้
สุรีย์พร คุรุสิทธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ.

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

*****Method) 2covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

*** Warning *** Determinant of matrix is zero

Statistics based on inverse matrix for scale ALPHA

are meaningless and printed as .

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
4305.	2.5283	2.7000	4.4667	1.7667	2.3871	

Item-total Statistics

Scale	Scale	Corrected			
Mean	Variance	Item-	Squared	Alpha	
if Item	if Item	Total	Multiple	if Item	
Deleted	Deleted	Correlation	Correlation	Deleted	
A9515.	.	6623.	676.5299	71.5667	1
A9506.	.	7914.	674.2402	72.0333	2
A9526.	.	5408.	682.9483	71.5000	3
A9541.	.	3299.	703.8034	70.7000	4
A9538.	.	3712.	699.7575	70.6333	5
A9599.	.	4834.-	758.7402	69.5333	6
A9579.	.	2445.-	741.2471	69.8333	7
A9506.	.	7705.	668.8782	71.8667	8
A9546.	.	2145.	713.6782	71.3333	9
A9504.	.	8286.	675.4264	72.2333	10
A9513.	.	6929.	677.4759	72.2000	11
A9498.	.	8848.	666.6161	71.9333	12

Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted	
A9502.	.	8150.	667.9782	71.5667	13
A9509.	.	7475.	677.1276	71.9000	14
A9509.	.	7347.	673.6828	71.8000	15
A9504.	.	7840.	665.5276	71.7000	16
A9526.	.	5234.	689.3609	71.8667	17
A9506.	.	7797.	672.7230	71.9667	18
A9497.	.	8516.	659.4034	71.9000	19
A9506.	.	7575.	662.0103	71.7000	20
A9538.	.	4222.	689.7655	71.6000	21
A9560.	.	1114.	716.9655	71.0000	22
A9505.	.	7895.	673.2057	71.9667	23
A9500.	.	8438.	667.4126	72.0333	24
A9496.	.	8743.	660.3402	71.9333	25
A9498.	.	8370.	658.8276	72.0000	26
A9513.	.	6980.	682.8230	72.0667	27
A9505.	.	7780.	670.1379	72.0000	28
A9506.	.	8138.	677.9586	72.2000	29
A9508.	.	7581.	676.7644	72.1667	30
A9503.	.	7808.	656.8920	71.2667	31

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients 31 items

Alpha = .9534 Standardized item alpha = .9520

